

Enligt sändlista

Bildande av naturreservatet Hägerstad slotts ekhage i Åtvidabergs kommun samt fastställande av skötselplan för naturreservatet

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4§ miljöbalken det område som avgränsats enligt bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat med föreskrifter och skötselplan enligt nedan. Naturreservatets namn skall vara Hägerstad slotts ekhage.

Syfte

Syftet med naturreservatet Hägerstad slotts ekhage är att:

bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftslivet samt skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer och skyddsvärda arter samt förbättra betingelserna för rödlistade arter

Syftena ska nås genom att området hävdas med betesdjur och regelbundet återkommande röjning. Detta får dock inte motverka strävan att etablera unga ekar. De gamla ekarna ska skyddas och vårdas och målet ska vara att de lever så länge som möjligt och att de får stå kvar även efter att de dött.

A. Föreskrifter för naturreservatet

Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken, om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet, är det utöver vad som annars gäller inte tillåtet att:

- anbringa affisch, inskrift, plakat, tavla eller liknande
- anlägga brygga, fast ankoringsanordning för fartyg/båt, fiskodling, förtöjningsboj, hamn
- anlägga luftledning, markledning
- anlägga väg, uppställningsplats för fordon, campingplats
- bedriva täkt
- gräva, schakta, spränga, borra, dika, dra fram rör, dumpa, invalla, kulvertera dike, lägga igen dike, måla, odla, tippa
- dämna, utfylla, plöja eller utföra annan mekanisk markbearbetning
- anordna upplag
- tillföra växtnäringssämnen eller jordförbättringsmedel
- använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel
- tillföra kalk eller andra mineralämnen till mark eller vatten
- uppföra stängsel annat än för jordbukets behov
- omföra betesmark till åker eller skogsmark
- avverka, gallra, röja, så, plantera, markbereda eller utföra annan skogsbruksåtgärd med annat syfte än att höja de biologiska/ekologiska värdena. För samtliga naturvårdsåtgärder gäller att de får ske endast i enlighet med fastställd skötselplan.

- ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
- påverka områdets hydrologiska förhållanden
- inplantera främmande växt- och djurarter
- uppföra vindkraftverk, byggnad, mast, torn eller annan anläggning
- ta bort eller skada odlingsröse eller stengärdesgård
- upplåta området för lägerverksamhet, militära övningar, orientering eller annan idrottstävling
- anordna motor- eller skyttebana för övning eller tävling
- framföra fordon med undantag av körning som måste genomföras för jord- och skogsbrukets bedrivande och uttransport av fälld älg, transporten ska ske med stor försiktighet.

B. För att tillgodose syftet med reservatet förpliktas, med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken, ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla sådana intrång i reservatet som:

-
- utmärkning av reservatets gräns och information om reservatet
 - iordningställande av anordningar för friluftslivet, som anges i fastställd skötselplan
 - skötsel och dokumentation i enlighet med fastställd skötselplan. Vid skötselåtgärder där gagnvirke avverkas och virket ska tas bort från området, tillfaller eventuella nettointäkter reservatsförvaltaren.

C. Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas inom reservatet, är det utöver vad som annars gäller inte tillåtet att:

-
- göra upp eld
 - tälta eller ställa upp husvagn eller liknande mer än ett dygn
 - plocka eller gräva upp växter eller svampar eller delar av dessa med undantag för bär och matsvamp
 - bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
 - störa djurlivet genom att t ex klättra i boträd eller samla ryggradslösa djur med, undantag av insamling som sker efter samråd med Länsstyrelsen och där Länsstyrelsen får en rapport om vilka arter som hittats
 - utföra sådan vetenskaplig undersökning eller enstaka studie som kan leda till skada eller annan negativ påverkan på växt- eller djurlivet
 - utnyttja reservatet i kommersiellt syfte

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för de åtgärder som krävs för reservatets vård och skötsel, inklusive uppföljning och dokumentation.

D Bestämmelser om vård och förvaltning

-
1. Länsstyrelsen fastställer bifogad skötselplan för naturreservatet Hägerstad slotts ekhagar. Fastställandet gäller dock inte den ekonomiska utredningen i skötselplanens bilaga 4.
 2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 031522) och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
 3. Naturvårdsförvaltare skall vara Länsstyrelsen Östergötland.

Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning, dock kan en omprövning ske om särskilt behov uppstår. Naturvårdsförvaltaren skall även göra en översyn av skötselplanen vart tionde år.

Grund för beslutet

De gamla träden och odlingslandskapet på Hägerstad slotts ekhage, är synnerligen värdefullt med en mångfald av arter knutna till gamla ekar. Området har mycket höga naturvärden särskilt med avseende på fågelliv, insekter och kryptogamer.

Området bör särskilt skyddas på grund av dess mycket höga biologiska och kulturhistoriska värden.

För att de mycket höga naturvärdena i naturreservatet ska bevaras i framtiden är det av stor vikt att området hävdas genom bete och att gamla träd, vars närmaste omgivning växer igen frihuggs.

Länsstyrelsen har, i enlighet med 2 och 3 kap i NRL, prövat och funnit att bildandet av naturreservatet Hägerstad slotts ekhage, är förenligt med en, från allmän synpunkt, lämplig användning av markområdet och att åtgärden går att förena med gällande kommunal översiktsplan.

Ärendets handläggning

Området föreslogs av kommunen som lämpligt objekt för bl a insektsinventering. Innan dess var det endast allmänt beskrivet i länets naturvårdsplan från 1983, i första hand avseende isälvsavlagringarna i området. Olle Söderbäck beskrev området, inklusive de grova ekarna, i sin naturvårdsinventering 1974. Med ledning av bl a insektsinventeringar utförda av Nicklas Jansson 1997 och inventeringar av kryptogamer utförda av Anders Tingvall och Göran Börkén 1992 respektive 1997, gjorde Länsstyrelsen bedömningen att de mycket höga naturvärdena i området kan bevaras endast om området undantas från traditionellt skogsbruk och avsätts som naturreservat.

I samband med ett EU-Life projekt om Läderbaggen (*Osmoderma eremita*), placerades Hägerstad slott underhand bland de reservobjekt som planerades säkerställas inom ramen för projektet om något av de ordinarie objekten ej säkerställdes under projektperioden. I slutet av år 2000 gjordes den bedömningen att alla planerade objekt inte kommer att säkerställas. Länsstyrelsen började då diskutera planerna på naturreservat med markägaren. På uppdrag av Länsstyrelsen upprättade Svensk Fastighetsvärdering AB en ekonomisk värdering av det intrång på fastigheten som förslaget till föreskrifter för naturreservatet innebar.

Efter förhandling med markägaren och utbetalning av ekonomisk ersättning från Naturvårdsverket remitterade Länsstyrelsen förslag till beslut och skötselplan för naturreservatet Hägerstad slotts ekhage till markägare, kommunen och naturskyddsföreningen i Åtvidabergs kommun..

Remissyttranden

De remissinstanser som inkommit med svar hade inga invändningar eller synpunkter.

Konsekvensbedömning av hur allemansrätten påverkas genom beslutet om naturreservat (enl 27 § verksförordningen (1995:1322)).

Länsstyrelsen har gjort bedömningen att bildandet av naturreservatet Hamra ekhagar inte innebär några negativa konsekvenser för vistelse och färd i området.

Bilagor

2002-04-26

2310-11624-01

1. Karta över naturreservatet Hägerstad slotts ekhage
2. Skötselplan
3. Fornvårdsplan

Hänvisning för överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 3 (formulär 115, Miljödepartementet)

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft.

I den slutliga handläggningen av detta ärende, i vilket Länsstyrelsen i plenum fattat beslut, har förutom föredraganden deltagit länsrådet Magnus Holgersson, länsassessorn Jan Kaller, biträdande länsarkitekten Jan Persson, biträdande länsantikvarien Carin Claréus och avdelningsdirektören Sverker Kärrsgård. I styrelsens beslut deltog landshövdingen och ledamöterna Bo Pettersson, Sven E Andersson, Gertrud Hermelin, Cecilia Ambjörn, Sven Eric Nilsson och Elisabeth Gustavsson samt suppleanterna Lelle Karlsson, Elisabeth Edlund, Ann-Sofie Bergeling, Margareta Borggren, Britt Olauson, och Maria Forsell.

Björn Eriksson
Landshövding

Kjell Antonsson
Byrådirektör

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar, formulär 115

akten (naturreservatsdossier)

Sändlista

Markägare; Hammersta konsult AB, c/o Per-Erik Holmgren, Hägerstad slott, 597 96 Åtvidaberg

Kopia till

Naturvårdsverket
Åtvidabergs kommun
Naturskyddsföreningen i Åtvidaberg
Skogsvårdsstyrelsen, Östra Götaland
Reservatsförvaltaren, Bo Gustafsson
Lantmäterimyndigheten, Box 476, 581 05 Linköping
Länets författningssamling
Objektsregistret
Tidningskungörelse